

ROUWTRADITIES EN -RITUELEN

Op initiatief van Piet Machielsen, toen onze archivaris, is op de teerdag 2009 een heel oud gebruik in ere hersteld. Namelijk de herintroductie van rouwzilver. Hij hield daarbij een inleiding over de gebruiken door de eeuwen heen rond het overlijden van een gildebroeder (volledige tekst en brondocumenten zijn in te zien in de Sebastiaanskamer/archief). Hiervan is voor dit stukje dankbaar gebruik gemaakt.

Binnen een broederschap als een gilde is rouwen om het verlies van een lid van wezenlijke betekenis. Het verlies van naasten kent in alle culturen tradities en rituelen. Deze tradities, rituelen zijn in de regel verbonden aan religie en voor het gilde geldt zeker nog met de sociale kant van broederschap.

Eerst iets over het aspect religie. Iedere religie geeft verklaring van en betekenis aan (leed dat verbonden is met) het overlijden van naasten. Tientallen jaren geleden kende onze cultuur veel rituele voorschriften vanuit het christelijke geloof. Sindsdien is er een meer zakelijk-afstandelijke houding ontstaan over doodgaan. Vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw werden sterven en begraven steeds meer uit het dagelijks leven verbannen. Rituelen werden uitgehold.

Uitvaartondernemingen en -verzekeringen hebben de meeste taken op zich genomen. De zakelijke houding maakte de uitvaart steeds meer tot een 'doodse' plechtigheid.

Maar het is aan het kenteren. Zie onder andere de vele publicaties over stervensbegeleiding, rouwverwerking, afscheidrituelen enz.

"Broederschap tot in de dood". Duidelijker kan de het niet verwoord worden.

Hieruit blijkt ook de sterke sociale kant van schuttersgilden binnen de gemeenschap. In de oude gemeenschappen was een gildelidmaatschap een manier om je positie te bepalen binnen de samenleving. Het verschafte identiteit, een besef van eigenheid en verbondenheid. Gildebroeders namen en nemen sociale verantwoordelijkheid voor elkaar. Zo fungeerden veel gilden ook als begrafenismis. Door lid te zijn van een gilde verzekerde men zich van een goede begrafenis 'met gilde-eer', en men wist dat als de kostwinner van een familie zou komen te overlijden, zijn gezin zou worden opgevangen en verzorgd door de gildebroeders. In een tijd waarin men voor sociale zekerheid afhankelijk was van de goodwill van anderen was dit van een niet te onderschatten waarde.

In de oudst bekende Caert (1531) staat de verplichting tot een doodschild. Dat hield in dat een gildebroeder op de linker mouw een zilveren voorwerp ter waarde van 7 stuivers diende te dragen. Bij overlijden van de gildebroeder/schutter werd dit voorwerp van het gilde om daarmee een herdenkingsmis te betalen, waarbij alle broeders op straffe van boete in vol ornaat aanwezig moesten zijn. Het is deze verplichting die in 2009 symbolisch in ere is hersteld met het dragen op de linker mouw van een zilveren schildje in plaats van de zwarte rouwband die we daarvoor droegen bij het afscheid van een gildebroeder met gilde-eer. Tijdens de teerdag na het overlijden hangen we het zilveren rouwschild van de overleden gildebroeder in onze straalkapel in de Sint Petrusbasiliek. Bij

gelegenheid van de naamdag van St. Sebastiaan in januari 2020 zijn 3 schildjes toegevoegd. Het totaal sinds de herintroductie van het rouwzilver komt dan op 12 rouwschildjes.

Veel van de gebruiken uit de late middeleeuwen rondom het heengaan van broeders houden tot op de dag van vandaag stand. Dit is ook terug te lezen in het uitgebreide begrafenisprotocol van het gilde.

Vrij recent is het strooiveld in de gildetuin. Het strooiveld is uitsluitend bedoeld voor onze gildebroeders en hun partners. Bij het uitstrooien van de as is een vertegenwoordiging van de overheid en het gildevaandel aanwezig. Van de verstrooiingen wordt een register bijgehouden door de rentmeester.